

Rauman kaupungin kaavoitus
kaavoitus@rauma.fi

Viite Lausuntopyyntö 23.11.2023

**Aihe Rauma, Kanalinmutkan Y-tontin asemakaavamuutos (AK 02-329)
ehdotusvaihe**

Rauman kaupungin kaavoitus on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa koskien ns. Y-tontin 684-2-259-3 asemakaavan muutosta. Tontin pinta-ala on 1,9 hehtaaria. Tontti sijaitsee maisemallisesti erittäin keskeisellä paikalla keskustassa Kanalin rannalla Vanhan Rauman maailmanperintöalueen suojavyöhykkeellä. Alueen maanomistajana on Rauman kaupunki. Tontilla sijaitsee alun perin kauppaopistoksi vuosina 1950 ja 1957 valmistunut Ankkuripuiston koulu (arkkitehdit Veikko Kyander ja Keijo Valli), vuonna 1961 alun perin kirjastoksi valmistunut nykyinen kaupunginteatteri (arkkitehti Eero O. Kari, muutos teatteriksi 2004-2005 arkkitehti Marja-Liisa Jalava), vuonna 1951 valmistunut, nykyisin teatterin varastona toimiva toimistorakennus "Kivipää" (arkkitehti Martti Välikangas) sekä 1920-luvulla valmistuneet hirsirunkoiset Osmosen talo (rkm. Kaarlo Wirtanen) sekä Sepäntalo (rkm. Kaarlo Wirtanen). Lisäksi alueella on vuonna 2003 valmistunut Rauman pääkirjasto (ark.tsto. Lahdelma & Mahlamäki Oy).

Rauman kaupungilla on tavoitteena myydä vuosina 1951 ja 1959 valmistunut Ankkuripuiston koulu. Ankkuripuiston koulun myyminen edellyttää asemakaavan muutosta, jonka yhteydessä rakennus voidaan erottaa omaksi kiinteistöksi ja tutkia paikan ja rakennuksen ominaisuuksiin sopivaa käyttötarkoitusta. Kaavamuutoksen yhteydessä päivitetään koko Y-tontin asemakaava. Nykyisen asemakaavan mukainen suuri Y-tontti, jaetaan seitsemäksi tontiksi ja katualueeksi. Ankkuripuiston koululle, kirjastolle, teatterille, teatterin toimistotalolle (Kivipäälle), Osmosen talolle ja Sepäntalolle osoitetaan omat tontit. Autopaikkojen korttelialue kaava-alueen sisällä palvelee kirjaston, teatterin ja Ankkuripuiston koulun pysäköintialueena. Alfredinkatu ja Ankkurikatu merkitään jalankululle ja polkupyöräilylle varatuiksi kaduiksi, joilla tonteille ajo on sallittu. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaille ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeille rakennuksille annetaan suojelumerkinnät. Käyttötarkoituserkinnäksi Ankkuripuiston koululle osoitetaan asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa hotellin (AL4), Osmosen talolle ja Sepäntalolle asuin- ja palvelurakennusten korttelialue (APL), kirjaston ja teatterin käyttötarkoituserkintänä säilyy yleisten rakennusten korttelialue (Y). Asemakaava

mahdollistaa kaksikerroksisen pysäköintitalon rakentamisen LPA-tontille sekä luonnosvaiheesta poiketen, myös uudisrakennuksen rakentamisen Osmosentalon ja sepäntalon väliin.

Satakunnan Museo on antanut kaavahankkeen luonnosvaiheesta lausunnon 21.6.2023. Museo on lausunnossaan käynyt läpi alueen kaavatilanteen sekä kulttuurihistorialliset arvot, eikä toista niitä enää tämän lausunnon yhteydessä.

Lausunnossaan museo totesi, että maakunnallisesti merkittäviä arvoja omaavan suunnittelualueen sijainti on kaupunkikuvallisesti erittäin keskeinen ja muodostaa ajallisesti ainutlaatuisen kokonaisuuden, johon liittyy 1920-luvun hirsirakentamisen lisäksi 1950-luvulta 2000-luvulle ajoittuvaa poikkeuksellisen laadukasta modernia arkkitehtuuria, jonka suunnittelijoina on toiminut valtakunnallisesti tunnettuja arkkitehteja. Satakunnan Museo näki, että luonnosvaiheessa oli huomioitu hyvin alueella toteutetun rakennusinventoinnin keskeiset tulokset (FM Jari Heiskanen/Satakunnan Museo 2023). Museo piti hyvänä, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen rajausta oli laajennettu käsittämään myös arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä Rauman kaupunginkirjasto. Museo kehotti kuitenkin edelleen tutkimaan mahdollisuutta turvata kirjaston ja sen ominaispiirteiden säilyminen myös suojelumerkinnällä.

Pysäköinnin osalta kaavaluonnoksessa vaihtoehdossa 2 tontin keskelle osoitetulla kookkaalla kaksikerroksisella pysäköintitalolla museo näki olevan toteutuessaan merkittävimmät kaupunkikuvalliset vaikutukset. Museo näki kaupunkikuvan säilymisen kannalta parempana vaihtoehdossa 1 esitetyn maantasopysäköinnin. Museo esitti, että mikäli päädytään paikoitustalovaihtoon, tulee rakennustapaohjeissa annettuja reunaehtoja noudattaa tarkasti.

Kaavan ehdotusvaiheessa kirjastorakennukselle on osoitettu suojelumerkintä sr-10. Asemakaavaehdotuksessa mahdollistetaan pysäköintilaitoksen rakentaminen tontin keskiosaan. Pysäköintilaitoksen rakentamistapaohjeita on edelleen täydennetty ja ohjeissa on esitetty julkisivukaaviot, miltä laitos voisi valmistuneena näyttää. Kaavaselostuksen liitteenä olevassa vastineessa mainitaan, että nykyisen tontin keskiosassa on ollut 1980-luvun alkuun asti osin kaksikerroksisia puurakennuksia. Vastineen mukaan alueelle laaditut rakentamistapaohjeet tähtäävät siihen, että mahdollinen pysäköintilaitos rakennetaan kulttuuriympäristöön sopeutuvalla tavalla.

Kaavan ehdotusvaiheessa teatteritalon länsipäähän on osoitettu 130 k-m² lisärakennusala. Lisäksi luonnosvaiheesta poiketen Sepäntalon ja Osmosentalon väliin on osoitettu 360 k-m² rakennusoikeus uudisrakennukselle ja samalla tonttien

rajausta on muutettu ja osoitettu uudet rakennuspaikat ulkorakennuksille. Sepäntaloa koskevan suojelumerkinnän ulkopuolelle on rajattu rakennuksen 1950-luvulla valmistunut osa. Kirjastotontin rakennusoikeutta on kasvatettu luonnosvaiheeseen nähden 150 k-m².

Satakunnan Museon kannanotto kaavaehdotukseen

Satakunnan Museo näkee, että sen luonnosvaiheessa esittämät kannat on huomioitu kaavaehdotuksessa. Museo pitää hyvänä, että maakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä sijaitsevalle arkkitehtonisesti laadukkaalle ja kaupunkikuvallisesti merkittävälle kirjastorakennukselle on osoitettu suojelumerkintä. Museo haluaa kuitenkin huomauttaa, että Sr-10-merkintää koskeviin määräyksiin tulee tehdä lisäys, joka kieltää rakennuksen purkamisen ja rakennusta koskevista muutoksista tulee varata museoviranomaiselle mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kaavaehdotukseen osoitetuista melko runsaista lisärakennusoikeuksista Satakunnan Museo näkee, että kaavan Osmosentalon sekä Sepäntalon pihapiirien väliin osoitettu, suhteellisen mittava uudisrakennuksen paikka tulee rikkomaan näiden kahden 1920-luvulla rakennetun pihapiirin muodostaman kokonaisuuden. Kuten alueella toteutetussa rakennusinventoinnissakin todetaan, liittyvät nämä kaksi kiinteistöä laajemmin 1900-luvun alkupuolella Nortamonkadun risteysalueelle syntyneeseen puutaloasutukseen. Toteutuessaan pysäköintilaitos tulee jo huomattavasti vaikuttamaan suunnittelualueella rakennetun ympäristön massaan. Museo näkee Osmosentalon ja Sepäntalon pihapiireille kaavan luonnosvaiheessa esitetyn ratkaisun kulttuurihistoriallisten sekä maisemallisten arvojen säilymisen kannalta parempana. Museolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksessa Sepäntalolle osoitetun suojelumerkinnän rajauksesta.

Satakunnan Museo pitää hyvänä, että rakennustapaohjeita on täydennetty mm. pysäköintilaitoksen osalta ja rakennuksen vaikutusta on kuvattu myös havainnemateriaalilla. Museo yhtyy Satakuntaliiton näkemykseen, että paikoituslaitoksen rakennuskorkeutta tulisi kuitenkin vielä ohjata tarkemmin kaavamääräyksissä. Kaavan luonnosvaiheessa pysäköintilaitos ja maantasopysäköinti esitettiin kahtena toteutusvaihtoehtona. Koska pysäköintilaitoksen toteuttaminen osoitetaan kaavaehdotuksessa edelleen mahdolliseksi, tulee ehdotuksessa pysäköintilaitoksen lisäksi osoitetun maantasopysäköinnin tarvetta vielä harkita, jotta kirjaston eteläpuolella oleva kallioalue säilyisi.

Satakunnan Museolla ei ole toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä